Cofinancé par l'Union européenne

European Charter for Equality

HET EUROPEES CHARTER VOOR GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN IN HET LOKALE LEVEN

Raad van Europese gemeenten en regio's (CEMR)

Vastgesteld door de raad van bestuur van de Raad Europese gemeenten en regio's in 2006
Gewijzigd door de raad van bestuur van de Raad Europese gemeenten en regio's in 2022

©Alle rechten voorbehouden 2022 - CEMR
Contactcharter@ccre-cemr.org

HET EUROPEES CHARTER VOOR GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN IN HET LOKALE LEVEN

Een handvest waarin de lokale en regionale overheden van Europa zich ertoe verbinden om hun bevoegdheden en partnerschappen te gebruiken om meer gelijkheid voor hun bevolking te bereiken

INLEIDING

Het Europees Handvest voor gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven is gericht tot lokale en regionale *overheden* van Europa, die worden uitgenodigd om het te ondertekenen en zich er zo publiekelijk en formeel toe te verbinden om het beginsel van gelijkheid van vrouwen en mannen te respecteren en om de verbintenissen die in het Handvest zijn vastgelegd op hun hele grondgebied toe te passen.

Met het oog op de uitvoering van deze verbintenissen verbindt elke ondertekenende autoriteit (hierna de "ondertekenaar" genoemd) zich ertoe een actieplan inzake gelijkheid op te stellen waarin haar prioriteiten, acties en middelen op dit gebied worden uiteengezet.

Bovendien verbindt elke ondertekenaar zich ertoe om met alle instellingen en organisaties op zijn grondgebied samen te werken om de verwezenlijking van effectieve gelijkheid te bevorderen.

Het Handvest werd opgesteld als onderdeel van een project dat in 2005-2006 werd geleid door de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR), met zijn leden en partners (zie paragraaf "Erkenningen). Het project werd ondersteund door de Europese Commissie als onderdeel van haar vijfde Communautaire Actieprogramma voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

In 2011-2012 werd, dankzij de genereuze steun van de Zweedse regering via de Zweedse vereniging van lokale overheden en regio's (SALAR), een online waarnemingscentrum[1] opgezet om ondertekenaars te helpen hun engagementen na te komen door archieven,, richtlijnen en voorbeelden van goede praktijken over de onderwerpen die in het Handvest aan bod komen, aan te reiken.

In 2014-2015, werd een toolbox met indicatoren om de implementatie van het Handvest te helpen monitoren en te evalueren ontwikkeld en getest als onderdeel van een proefproject met steun van de Europese Commissie.

In 2021 nam het Permanent Comité voor Gelijkheid van de CEMR het initiatief om het Handvest te herzien en waar nodig bij te werken. Na deze evaluatie concludeerde het comité dat wijzigingen in het Handvest moesten worden voorgesteld om :

- het taalgebruik in het Handvest te verbeteren en redactionele wijzigingen aan te brengen ;
- het intersectionele perspectief in het hele Handvest te verduidelijken en verbeteren, met behoud van de focus op het basisprincipe gender steeds in acht moet genomen worden maar nooit geïsoleerd van andere discriminaties ;
- een aantal substantiële toevoegingen in de vorm van nieuwe artikelen in een apart hoofdstuk op te nemen, met name over de noodzaak van een genderperspectief bij crisisbeheer en over de paraatheid van de civiele sector en de toepassing van een genderperspectief op de snelle ontwikkeling van internet en digitalisering.

Een sectie met de nieuwe artikelen is te vinden op pagina 33. De huidige ondertekenaars van het Handvest worden uitgenodigd om zich bij deze wijzigingen aan te sluiten, ze te ratificeren en de bepalingen te integreren in hun implementatie van het Europees Handvest voor gelijkheid. Vanaf 2023 verbindt elke nieuwe ondertekenaar zich ertoe de oorspronkelijke tekst van het Handvest en uiteraard de wijzigingen van 2022 na te leven.

De update en de wijzigingen voor 2022 werden mogelijk gemaakt door financiering van de Europese Unie in het kader van het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden".

1 www.charter-equality.eu

ACHTERGROND

Gelijkheid tussen vrouwen en mannen is een fundamenteel recht voor alle mannen en vrouwen en een kernwaarde voor democratie. Om volledig te worden gerealiseerd, moet dit recht niet alleen wettelijk worden erkend, maar ook effectief worden uitgeoefend in alle aspecten van het leven: politiek, economisch, sociaal en cultureel.

Ondanks talrijke voorbeelden van formele erkenning en vooruitgang is gelijkheid van vrouwen en mannen in het dagelijkse leven nog steeds geen realiteit. Vrouwen en mannen hebben in de praktijk niet dezelfde rechten. Er blijven politieke, economische en culturele ongelijkheden bestaan - bijvoorbeeld loonverschillen en ondervertegenwoordiging in de politiek.

Deze ongelijkheden zijn het resultaat van sociale constructies die gebaseerd zijn op de vele stereotypen in het gezin, het onderwijs, de cultuur, de media, de arbeidswereld en de organisatie van de samenleving. Er zijn veel gebieden waarop actie kan worden ondernomen door een nieuwe aanpak en structurele veranderingen.

Gendergelijkheid en bestuur van de Europese Unie

Gelijkheid tussen vrouwen en mannen is een van de grondbeginselen van de Europese Unie en Europese Economische Ruimte. Het gaat terug tot 1957, toen het principe van gelijk loon voor gelijk werk werd vastgelegd in het Verdrag van Rome.

Als bestuurslaag die het dichtst bij de burger staat, zijn lokale en regionale overheden het best in staat om het voortbestaan en de verspreiding van ongelijkheden tegen te gaan en een werkelijk gelijkwaardige samenleving te bevorderen.

Dankzij hun vaardigheden en bestaande samenwerkingsverbanden met alle lokale spelers kunnen ze concrete actie ondernemen om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen.

Daarnaast speelt het subsidiariteitsbeginsel[2] een bijzonder belangrijke rol bij de uitvoering van het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen. Dit beginsel is van toepassing op alle bestuursniveaus: Europees, nationaal, regionaal en lokaal. Hoewel de lokale en regionale overheden in Europa een breed scala aan verantwoordelijkheden hebben, kunnen en moeten ze allemaal een constructieve rol spelen bij het bevorderen van gelijkheid op praktische manieren die een positief effect hebben op het dagelijks leven van hun bevolking.

De beginselen lokaal en regionaal zelfbestuur zijn nauw verbonden met het subsidiariteitsbeginsel. Het Handvest inzake Lokale Autonomie van de Raad van Europa uit 1985, ondertekend en geratificeerd door een grote meerderheid van de Europese staten, benadrukt "het recht en de effectieve capaciteit van lokale autoriteiten om, binnen het kader van de wet, onder hun eigen verantwoordelijkheid en ten behoeve van hun bevolking, een substantieel deel van de openbare aangelegenheden te reguleren en te beheren". De implementatie en promotie van het recht op gelijkheid moet worden gezien als een integraal aspect van dit concept van lokaal zelfbestuur.

Lokale en regionale democratie moet dienen als springplank om de meest geschikte keuzes te maken als het gaat om de praktische basisaspecten van het dagelijks leven, zoals huisvesting, veiligheid, openbaar vervoer, werk en gezondheid.

2 Volgens artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie is dit het beginsel dat aangeeft dat de EU niet optreedt (behalve op gebieden die onder haar exclusieve bevoegdheid vallen) tenzij haar optreden doeltreffender is dan op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Door ervoor te zorgen dat vrouwen volledig worden betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van lokaal en regionaal beleid, moet er ook voor worden gezorgd dat hun levenservaring, knowhow en creativiteit worden benut en niet verspild.

Om een samenleving gebaseerd op gelijkheid tot stand te brengen, is het van vitaal belang dat lokale en regionale overheden de genderdimensie volledig integreren in hun beleid, organisatie en praktijken. In de wereld van vandaag en morgen is echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen ook de sleutel tot ons economisch en sociaal succes (niet alleen op Europees of nationaal niveau, maar ook in onze regio's, steden en gemeenten).

REGR en gendergelijkheid op lokaal/regionaal niveau

De Raad van Europese Gemeenten en Regio's en zijn Permanent Comité Gelijkheid[3] zijn sinds de jaren tachtig actief bezig met het bevorderen van gelijkheid tussen vrouwen en mannen op lokaal en regionaal niveau. Een van de concrete instrumenten voor de lokale en regionale overheden van Europa die uit deze werkzaamheden voortvloeien, is de "stad voor gelijkheid", die in 2005 door de REGR is gelanceerd. Door de goede praktijken van verschillende Europese steden en gemeenten te belichten, introduceerde de "stad voor gelijkheid" de eerste methodologie voor het implementeren van gendergelijkheidsbeleid op lokaal en regionaal niveau. Het onderstaande Handvest (bijgewerkt in 2022) is gebaseerd op dit werk.

Het eerste onderzoek van CEMR naar de vertegenwoordiging van vrouwen in lokaal bestuur werd gepubliceerd in 1998, en de resultaten van de follow-up werden gepubliceerd in een tweede editie in 2008, die vervolgens werd bijgewerkt en uitgebreid met een onderzoek naar alle besluitvormingsniveaus in 40 Europese landen in 2019. Hoewel het percentage vrouwelijke politici en leiders in de loop der jaren is toegenomen, heeft elk opeenvolgend onderzoek ook aangetoond dat het dringend noodzakelijk is om te blijven pleiten voor een evenwicht tussen mannen en vrouwen wat betreft politieke participatie, vertegenwoordiging en invloed.

De rol van lokale en regionale overheden bij het bevorderen van gendergelijkheid werd bevestigd in de in 1998 aangenomen wereldverklaring van IULA (International Union of Local Authorities [4]) over "Vrouwen in lokaal bestuur". De nieuwe wereldorganisatie United Cities and Local Governments blijft van gendergelijkheid een van haar belangrijkste doelstellingen maken.

3 Voorheen bekend als "CEMR's Comité van vrouwelijke gekozen vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden".

4 De International Union of Local Authorities en United Towns Organisation hielden op bestaan nadat ze begin jaren 2000 waren gefuseerd, waardoor een nieuwe organisatie ontstond: United Cities and Local Governments.

AFKORTINGEN

CEMR: Raad van Europese gemeenten en regio's

CEDAW: Verdrag inzake uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen

ECS: Alomvattende seksuele voorlichting

GLR: Lokale en regionale overheden

SDG: Duurzame ontwikkelingsdoelen

STEM: Wetenschap, technologie, techniek en wiskunde

ICT: Informatie- en communicatietechnologieën **EU:**

Europese Unie

GBV: Gendergerelateerd geweld

VOORWOORD

De Raad van Europese Gemeenten en Regio's, die de lokale en regionale overheden van Europa vertegenwoordigt, in samenwerking met zijn leden en partners:

gezien de Gemeenschap en de Europese Unie gegrondvest zijn op de fundamentele rechten en vrijheden, met inbegrip van de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen en non-discriminatie, en dat de Europese wetgeving de basis heeft gelegd voor vooruitgang op dit gebied in Europa;

rekening houdend met de internationale en Europese wettelijke kaders, gendergelijkheid en non-discriminatie, in het bijzonder :

- De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948);
- Het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (1979);
- De Verklaring en het Actieplatform van Beijing (1995);
- De aanbeveling van de Raad van de Europese Unie betreffende de evenwichtige deelname van vrouwen en mannen aan het besluitvormingsproces (1996);
- De Wereldverklaring van de Internationale Unie van Lokale Overheden over vrouwen in lokale besturen (1998);
- de resolutie die de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft aangenomen tijdens haar drieëntwintigste bijzondere zitting in 2000 (Peking +5);
- Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over vrouwen, vrede en veiligheid (2000);
- het Handvest van de grondrechten van de EU (2000);
- Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader gelijke behandeling arbeid en beroep;
- het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Istanbul - aangenomen in 2011);
- de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties, in het bijzonder doelstelling 5 (2015);
- de Europese Pijler van sociale rechten (ingevoerd in 2017);
- het wereldwijde versnellingsplan voor gendergelijkheid (2021).

gezien de cruciale bijdrage van de Raad van Europa aan de bevordering van mensenrechten, gendergelijkheid en lokaal zelfbestuur;

overwegende dat gelijkheid tussen vrouwen en mannen de wil impliceert actie te ondernemen met betrekking tot de drie complementaire aspecten, namelijk: de opheffing van directe ongelijkheden, uitbanning van indirecte ongelijkheden en de ontwikkeling van egalitaire en democratische politieke, juridische en sociale structuren;

gezien de aanhoudende kloof tussen de *de jure* erkenning van het recht op gelijkheid en de daadwerkelijke en effectieve toepassing ervan;

lokale en regionale overheden in Europa namens hun burgers en inwoners een cruciale rol spelen (en moeten spelen) bij het waarborgen van fundamentele recht op gelijkheid (zonder discriminatie) voor alle vrouwen en mannen, op alle terreinen waarvoor zij verantwoordelijk zijn;

overwegende dat gelijke deelname, vertegenwoordiging en invloed van vrouwen en mannen in besluitvormings- en leiderschapsposities essentieel zijn voor democratie, economische groei en duurzame ontwikkeling;

heeft dit Europees Handvest voor gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven opgesteld en nodigt de lokale en regionale overheden van Europa uit om het te ondertekenen en de bepalingen ervan ten uitvoer te leggen.

DEEL EEN

Principes

De ondertekenaars van dit Handvest Gelijkheid van Vrouwen en Mannen in het Lokale Leven erkennen dat de volgende fundamentele principes hun acties sturen:

1. **Gelijkheid tussen vrouwen en mannen is een grondrecht**

Dit recht moet door lokale en regionale overheden worden toegepast op alle gebieden die onder hun verantwoordelijkheid vallen en houdt ook de verplichting in om alle vormen van directe of indirecte discriminatie uit te bannen.

2. **Om gelijkheid tussen vrouwen en mannen te garanderen, moeten we de vele vormen van discriminatie en achterstelling aanpakken.**

Om gelijkheid tussen vrouwen en mannen moet bij de inspanningen op het gebied van gendergelijkheid rekening worden gehouden met en aandacht worden besteed (in een holistisch, systemisch en structureel perspectief) aan de wisselwerking tussen gender en andere factoren, zoals geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeeldenhet behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid. [5]

3. **Een evenwichtige deelname en vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de besluitvorming is een voorwaarde voor een democratische samenleving.**

Het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen vereist dat lokale en regionale overheden alle passende maatregelen nemen en adequate strategieën aannemen om de evenwichtige vertegenwoordiging en deelname van vrouwen en mannen op alle besluitvormingsniveaus te bevorderen.

4. **Het uitbannen van genderstereotypen is essentieel gelijkheid tussen vrouwen en mannen**

Lokale en regionale overheden moeten zich inzetten stereotypen en obstakels uit de weg te ruimen die ten grondslag liggen aan de ongelijke positie en situatie van vrouwen en die ook hebben geleid tot een ongelijke beoordeling van de rol van vrouwen en mannen op politiek, economisch, sociaal en cultureel niveau.

5. **De integratie van het genderperspectief in alle activiteiten van lokale en regionale overheden is essentieel de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen.**

Er moet rekening worden gehouden met het genderperspectief bij het ontwikkelen van beleid, methoden en instrumenten die het dagelijks leven van de lokale bevolking beïnvloeden (bijvoorbeeld met behulp van "gendersensitieve evaluaties"[6], "genderaudits"[7]

5 Artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

6 **Gendersensitieve evaluaties:** "Een beleidsinstrument om een bepaald beleidsvoorstel te screenen om de kans op of de verschillende effecten op vrouwen en mannen op te sporen en te beoordelen, zodat deze onevenwichtigheden kunnen worden gecorrigeerd voordat het voorstel wordt goedgekeurd". (Bron: Raad van Europa [2011]. Verdrag inzake de voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de daarbij. Verdragsreeks nr. 210 van de Raad van Europa).

gendermainstreaming"[8] en "Gender budgeting"[9]). Hiertoe moeten de zeer uiteenlopende ervaringen van verschillende groepen vrouwen in het lokale leven, waaronder hun leef- en werkomstandigheden, geanalyseerd en in aanmerking worden genomen.

6. **Goed ontworpen en gefinancierde actieplannen en programma's zijn essentiële hulpmiddelen gendergelijkheid te bevorderen.**

Lokale en regionale overheden moeten actieplannen en programma's gelijkheid opstellen en voldoende financiële en personele middelen ter beschikking stellen voor de uitvoering ervan.

Samen vormen deze principes de basis van de artikelen in het derde deel hieronder.

7 **Genderaudit:** "Beoordeling van de mate waarin gelijkheid tussen vrouwen en mannen effectief is geïnstitutionaliseerd in beleid, programma's, organisatorische structuren en procedures (inclusief), en in gerelateerde budgetten". (Bron: Raad van Europa - Directoraat-generaal Mensenrechten en Juridische Zaken [2009]. Gelijkheid in begrotingen: voor praktische implementatie. Handleiding opgesteld door Sheila Quinn).

8 **Gendermainstreaming:** "Gendermainstreaming verwijst naar het proces beoordelen van de gevolgen voor vrouwen en mannen van elke geplande actie, inclusief wetgeving, beleid of programma's op alle gebieden en op alle niveaus. Het is een strategie om de zorgen en ervaringen van vrouwen en mannen een integraal onderdeel te maken van het ontwerp, , de controle en de evaluatie van beleid en programma's op alle politieke, economische en maatschappelijke gebieden, zodat vrouwen en mannen er gelijkelijk van profiteren en ongelijkheid niet in stand wordt gehouden. Het uiteindelijke doel is het gendergelijkheid". (Bron: Europees Instituut voor , definitie van gendergelijkheid)

9 **Gendergerichte budgettering**: "Een beoordeling van bestaande budgetten met een genderperspectief op alle niveaus van het budgetteringsproces, een herstructurering van inkomsten en uitgaven met het oog op het gendergelijkheid". (Bron: Raad van Europa, 2009)

DEEL TWEE

Implementatie van het Handvest en zijn verplichtingen

De Ondertekenaar verbindt zich ertoe de bepalingen van dit Handvest ten uitvoer te leggen door de volgende specifieke stappen te ondernemen:

(1) Elke ondertekenaar van dit Handvest zal binnen een redelijke termijn na de datum van ondertekening (niet langer dan twee jaar) een Actieplan voor Gelijkheid ontwikkelen en aannemen, dat daarna zal worden uitgevoerd.

(2) Dit actieplan voor gelijke behandeling zal de doelstellingen en prioriteiten van de ondertekenaar uiteenzetten, alsook de maatregelen die hij van plan is te nemen en de middelen die hij zal toewijzen om het Handvest en zijn verbintenissen ten uitvoer te leggen. Het zal ook de voorgestelde deadlines voor de vermelden. Indien een ondertekenaar al een actieplan voor gelijke behandeling heeft, zal dit worden herzien om te verzekeren dat het de relevante kwesties behandelt die in dit Handvest zijn opgenomen, met inbegrip van die welke zijn opgenomen in de artikelen 31 tot en met 39 die in 2022 zijn toegevoegd.

(3) Elke ondertekenaar zal uitvoerig overleg plegen met relevante belanghebbenden alvorens zijn Actieplan voor Gelijkheid goed te keuren en zal het op grote schaal verspreiden. De ondertekenaar zal ook regelmatig openbare verslagen publiceren over de vooruitgang bij de uitvoering van het plan.

(4) Elke ondertekenaar zal zijn actieplan voor gelijke behandeling herzien naargelang de omstandigheden en een nieuw plan opstellen voor elke volgende periode.

(5) Elke ondertekenaar verbindt zich er in principe toe om bij te dragen tot het toezicht op de vooruitgang bij de uitvoering van het Handvest door samen te werken in een evaluatiesysteem dat gebruik maakt van voor dit doel ontwikkelde indicatoren [10], en om te bevorderen dat lokale en regionale overheden in heel Europa van elkaar leren over doeltreffende manieren om gendergelijkheid op hun grondgebied te verwezenlijken. De ondertekenaars zullen daartoe hun actieplannen voor gelijke kansen en andere relevante openbare documenten ter beschikking stellen.

(6) Elke ondertekenaar stelt de Raad van Europese gemeenten en regio's schriftelijk in kennis van het feit hij het Handvest heeft ondertekend, met vermelding van de datum van ondertekening en van een contactpunt voor toekomstige samenwerking betreffende het Handvest en de uitvoering ervan.

10 https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/Toolkit_FR.pdf

DEEL DRIE

Democratische verantwoordingsplicht

Artikel 1 - Politieke verbintenis

(1) De ondertekenaar erkent dat het recht op gelijkheid een fundamentele voorwaarde is voor democratie en dat een democratische samenleving het zich niet kan veroorloven de capaciteiten, kennis, ervaring en creativiteit van vrouwen in al hun diversiteit te negeren. Daarom moet zij, op basis van gelijkheid, de inclusie, vertegenwoordiging en participatie van vrouwen met verschillende achtergronden en leeftijdsgroepen in alle sferen van de politieke en publieke besluitvorming waarborgen.

(2) De Ondertekenaar, als democratisch verkozen instantie die verantwoordelijk is voor het bevorderen van het welzijn van zijn bevolking en grondgebied, verbindt zich er daarom toe de praktische toepassing van dit recht op al zijn werkterreinen te bevorderen en te vergemakkelijken (als integraal onderdeel van zijn rol als democratisch leider van de lokale gemeenschap, dienstverlener en leverancier, planner en regelgever, en werkgever).

Politieke rol

Artikel 2 - Politieke vertegenwoordiging

(1) De ondertekenaar erkent het gelijke recht van vrouwen en mannen om te stemmen, zich verkiesbaar te stellen en verkiesbare functies te bekleden.

(2) De ondertekenaar erkent het gelijke recht van vrouwen en mannen om deel te nemen aan de formulering en uitvoering van beleid, openbare ambten te bekleden en alle openbare functies op overheidsniveaus uit te oefenen.

(3) De ondertekenaar erkent het principe van evenwichtige vertegenwoordiging in alle verkozen en openbare besluitvormingsorganen.

(4) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe alle redelijke stappen te ondernemen om ervoor te zorgen dat de bovenstaande rechten en beginselen worden nageleefd, in het bijzonder door :

- vrouwen aanmoedigen om zich te laten registreren als kiezer, hun individuele stemrecht uit te oefenen en zich verkiesbaar te stellen voor openbare ambten;
- politieke partijen en groeperingen aanmoedigen om het principe van een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen over te nemen en toe te passen;
- hiertoe politieke partijen en groeperingen aan te moedigen alle wettelijke maatregelen te nemen, met inbegrip van het aannemen van quota waar nodig, om het aantal vrouwen dat als kandidaat wordt geselecteerd en vervolgens wordt verkozen, te verhogen;
- zelfregulering van haar eigen procedures en gedragsnormen om ervoor te zorgen dat potentiële kandidaten en gekozen vertegenwoordigers niet

ontmoedigd door ongewenst gedrag en commentaar, of door pesterijen;

- maatregelen nemen om gekozen vertegenwoordigers in staat te stellen hun privé-, beroeps- en openbare leven te combineren, met name door ervoor te zorgen dat werktijden, werkpatronen en de beschikbaarheid van afhankelijke alle gekozen vertegenwoordigers in staat stellen volledig deel te nemen.

(5) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe het beginsel van evenwichtige vertegenwoordiging te bevorderen en toe te passen binnen zijn eigen besluitvormings- en overlegorganen, alsook bij benoemingen in externe organen.

Bij het streven naar een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen zal de ondertekenaar het voorgaande echter uitvoeren op een basis die niet minder gunstig is voor het minderheidsgeslacht dan bestaande genderevenwicht.

(6) Ze verbindt zich er ook toe te verzekeren dat alle openbare en politieke functies, ongeacht of ze benoemd of verkozen zijn, in geen geval (in principe of in de praktijk) voorbehouden zijn aan slechts één sekse of als dusdanig beschouwd worden omwille van stereotiepe attitudes.

Artikel 3 - Deelname aan het politieke en maatschappelijke leven

(1) De ondertekenaar erkent dat het recht van burgers om deel te nemen aan de uitvoering van openbare aangelegenheden een fundamenteel democratisch principe is, en dat vrouwen en mannen het recht hebben om op gelijke voet deel te nemen aan het bestuur en het openbare leven van hun regio, gemeente en lokale gemeenschap.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe ervoor te zorgen dat de verschillende vormen van publieksparticipatie die beschikbaar zijn voor betrokkenheid bij gemeenschapsaangelegenheden, bijvoorbeeld adviescomités, wijkraden, online participatie of participatieve planningsoefeningen, vrouwen en mannen in staat stellen om in de praktijk op gelijke voet te participeren.

In gevallen waarin de bestaande participatiemiddelen een dergelijke gelijkheid niet mogelijk maken, verbindt zij zich ertoe nieuwe methoden te introduceren en te testen.

(3) De ondertekenaar verbindt zich ertoe de actieve deelname van vrouwen en mannen uit alle geledingen van de gemeenschap, in het bijzonder minderheidsgroepen die anders zouden worden uitgesloten, aan zijn politiek en burgerlijk leven te bevorderen.

Artikel 4 - Publieke inzet voor gelijkheid

(1) De ondertekenaar, als democratisch leider en vertegenwoordiger van zijn gemeenschap en grondgebied, zal zich formeel publiekelijk engageren voor het principe van gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven, met inbegrip van in het bijzonder :

- een aankondiging dat de ondertekenaar dit Handvest heeft ondertekend, na een debat en goedkeuring van de tekst door zijn hoogste representatieve orgaan;
- een belofte om haar toezeggingen in het kader van dit Handvest na te komen en regelmatig publiekelijk verslag uit te brengen over de voortgang bij de uitvoering van haar actieplan voor gelijke behandeling, waar nodig met gebruikmaking van het instrumentarium van indicatoren dat in het Handvest voor dit doel is ontwikkeld;
- een verbintenis van de ondertekenaar en zijn verkozen leden om passende gedragsnormen na te leven en te eerbiedigen.

(2) De ondertekenende partij zal haar democratisch mandaat gebruiken om andere politieke en openbare instellingen, alsook particuliere organen en maatschappelijke organisaties aan te moedigen om acties te ondernemen die het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen in de praktijk garanderen.

Artikel 5 - Samenwerking met partners om gelijkheid te bevorderen

(1) De ondertekenaar verbindt zich ertoe samen te werken met al zijn partners (uit de openbare en de privésector, in het bijzonder zijn sociale partners, alsook maatschappelijke organisaties, waaronder vrouwenorganisaties, en andere bestuursniveaus) om een grotere gelijkheid tussen vrouwen en mannen in alle aspecten van het leven te bevorderen.

(2) De Ondertekenaar zal ontwikkeling en herziening van zijn Actieplannen voor Gelijkheid of andere belangrijke gelijkheidskwesties zijn partnerorganen en -organisaties raadplegen, met inbegrip van zijn sociale partners.

Artikel 6 - Stereotypen bestrijden

(1) De ondertekenaar verbindt zich ertoe vooroordelen, praktijken en het gebruik van taal en beelden die gebaseerd zijn op het idee van superioriteit of inferioriteit van het ene of het andere geslacht of op genderstereotypen te bestrijden en, in de mate van het mogelijke, te voorkomen.

(2) Daartoe moet de ondertekenaar ervoor zorgen dat zijn eigen openbare en interne communicatie volledig in overeenstemming is met dit engagement en dat ze positieve genderbeelden en -voorbeelden promoten.

(3) De Ondertekenaar verbindt zijn personeel er ook toe om via opleiding en andere middelen bij te dragen tot de identificatie en eliminatie van onbewuste vooroordelen, stereotiepe houdingen en gedrag. Zij zal in dit verband ook gedragsnormen vastleggen.

(4) De ondertekenaar voert activiteiten en campagnes uit om het bewustzijn te vergroten van negatieve invloed die gendernormen en stereotypen kunnen hebben op bereiken van gelijkheid tussen vrouwen en .

Artikel 7 - Behoorlijk bestuur en raadpleging

(1) De ondertekenaar erkent het recht van vrouwen en mannen op een gelijke, onpartijdige, eerlijke en redelijke behandeling van hun zaken, met inbegrip van :

- het recht om te worden gehoord voordat een individuele beslissing wordt genomen die negatieve gevolgen voor hen kan hebben ;
- de plicht van de autoriteit om haar beslissingen te motiveren ;
- het recht om relevante informatie te krijgen over zaken die hen aangaan.

(2) De Ondertekenaar erkent dat, bij uitoefening van al zijn bevoegdheden, de kwaliteit van zijn beleid en beslissingen waarschijnlijk zal verbeteren indien al diegenen die waarschijnlijk zullen worden beïnvloed, de kans krijgen om, in een formatief stadium, te worden geraadpleegd, en dat het essentieel is dat vrouwen en mannen in de praktijk gelijke toegang hebben tot relevante informatie en gelijke kansen hebben hierop te reageren.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om, waar nodig, de volgende maatregelen te nemen:

- ervoor zorgen dat elk systeem voor het verstrekken van informatie rekening houdt met de behoeften van verschillende groepen vrouwen en mannen, met inbegrip van verschillende niveaus toegang tot informatie- en communicatietechnologieën;
- ervoor zorgen dat, wanneer de raadpleging plaatsvindt, diegenen wier stem anders het minst waarschijnlijk worden gehoord, op voet van gelijkheid kunnen deelnemen aan het raadplegingsproces, onder meer door hiertoe positieve juridische stappen te ondernemen;
- waar nodig, aparte raadplegingsactiviteiten voor vrouwen uitvoeren.

Algemeen kader gelijkheid

Artikel 8 - Algemene verbintenis

(1) De Ondertekenaar erkent, eerbiedigt en bevordert, bij uitoefening van al zijn bevoegdheden, de rechten en beginselen van gelijkheid van vrouwen en mannen in al hun diversiteit, alsmede de bestrijding van achterstelling en discriminatie op grond van geslacht.

(2) De verbintenissen in dit Handvest zijn slechts van toepassing op een Ondertekenaar voor zij (of de relevante aspecten ervan) binnen zijn wettelijke bevoegdheden vallen.

Artikel 9 - Genderbewuste evaluaties

(1) De ondertekenaar verbindt zich ertoe voor elk van zijn bevoegdheidsgebieden genderbewuste evaluaties uit te voeren zoals beschreven in dit artikel.

(2) Daartoe verbindt de ondertekenaar zich ertoe om, in overeenstemming met zijn eigen prioriteiten, middelen en tijdschema's, een programma op te stellen voor de uitvoering van zijn genderbeoordelingen, dat moet worden opgenomen of weerspiegeld in zijn Actieplan voor Gelijkheid.

(3) Waar nodig omvatten gendersensitieve beoordelingen de volgende stappen:

- bestaand beleid, bestaande procedures, praktijken, modellen en gebruiksvolumes te onderzoeken te beoordelen of ze discriminatie of oneerlijkheid aan het licht brengen, of ze gebaseerd zijn op genderstereotypen en of ze voldoende rekening houden met de specifieke behoeften van vrouwen en mannen in al hun diversiteit;
- het herzien van toewijzing van financiële en andere middelen voor de bovengenoemde doeleinden;
- de identificatie van prioriteiten en, waar nodig, doelstellingen om de relevante kwesties aan te pakken die uit deze evaluaties naar voren komen en merkbare verbeteringen in de dienstverlening te bewerkstelligen;
- de een vroegtijdige beoordeling van alle belangrijke voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid, procedures en wijzigingen de toewijzing van middelen de mogelijke gevolgen ervan voor vrouwen en mannen te beoordelen, waarbij alle definitieve beslissingen in het licht van deze beoordeling worden genomen;

- rekening te houden met de behoeften en belangen van mensen die te lijden hebben onder meervoudige en kruisende vormen van discriminatie of achterstelling.

Artikel 10 - Meervoudige en kruisende vormen discriminatie of achterstelling

(1) De ondertekenaar erkent dat elke discriminatie op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicapleeftijd of seksuele geaardheid verboden is.

(2) De ondertekenaar erkent verder dat, ondanks dit verbod, veel vrouwen en mannen meervoudige en samenhangende vormen van discriminatie of achterstelling ervaren, waaronder sociaaleconomische achterstelling, die een directe invloed hebben op hun vermogen de andere rechten uit te oefenen die in dit Handvest worden uiteengezet en waarnaar in dit Handvest wordt verwezen.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe alle redelijke maatregelen te nemen, in de uitoefening van al zijn bevoegdheden, om de effecten van meervoudige en elkaar kruisende vormen van discriminatie of achterstelling te bestrijden, namelijk:

- ervoor zorgen dat kwesties die voortkomen uit meervoudige en kruisende vormen van discriminatie of achterstelling worden aangepakt in het actieplan voor gelijke behandeling en in genderevaluaties;
- ervoor te zorgen dat kwesties die voortvloeien uit meervoudige en kruisende vormen van discriminatie of achterstelling in aanmerking worden genomen wanneer acties of maatregelen worden ondernomen met betrekking tot de andere artikelen van dit Handvest;

- publieke informatiecampagnes te voeren om stereotypen te bestrijden en de gelijke behandeling van vrouwen en mannen , die het slachtoffer kunnen zijn van meervoudige en elkaar kruisende vormen van discriminatie of achterstelling;
- specifieke maatregelen nemen om tegemoet te komen aan de bijzondere behoeften van migrantenvrouwen en -mannen.

Rol werkgever

Artikel 11 - Gendergelijkheid op de werkplek

(1) De Ondertekenaar, in zijn rol werkgever, erkent het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen in alle aspecten van tewerkstelling, met inbegrip van werkorganisatie en werkomstandigheden.

(2) De ondertekenaar erkent het recht op het combineren van werk, sociaal leven en privéleven, evenals het recht op waardigheid en veiligheid op het werk.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe alle redelijke stappen te ondernemen, met inbegrip van positieve actie binnen zijn wettelijke bevoegdheden, ter ondersteuning van de bovenstaande rechten.

(4) De mogelijke maatregelen als bedoeld in lid 3 zijn de volgende:

(a) een herziening van relevant werkgelegenheidsbeleid en -procedures binnen haar organisatie, en de ontwikkeling en uitvoering van het werkgelegenheidsgedeelte van haar actieplan voor gelijke kansen, teneinde ongelijkheden binnen een redelijke termijn aan te pakken, waarbij met name aandacht wordt besteed aan:

- gelijke beloning, inclusief gelijke beloning voor werk van gelijke waarde;
- bepalingen met betrekking tot de herziening van salarissen, beloningen, salarissystemen en pensioenen;
- maatregelen om eerlijke en transparante carrièremogelijkheden en ontwikkeling te garanderen;
- maatregelen voor een eerlijke vertegenwoordiging Genderevenwicht op alle niveaus en in het bijzonder het corrigeren van onevenwichtigheden op het niveau van hoger management;
- maatregelen om de seksesegregatie op de arbeidsmarkt aan te pakken en werknemers aan te moedigen niet-traditionele banen aan te nemen;
- maatregelen om een eerlijke en onpartijdige werving te garanderen;
- maatregelen om passende, gezonde en veilige werkomstandigheden te garanderen;

(b) procedures voor de raadpleging van werknemers, met inbegrip van hun vakbonden, die een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in elk overleg- of onderhandelingsorgaan garanderen;

(c) Duidelijk verzet tegen elke vorm van misbruik, seksuele intimidatie of geweld op de werkplek (ook online, in de context van telewerken), waarbij ondubbelzinnig wordt verklaard dat dergelijk gedrag onaanvaardbaar is, evenals het voeren van bewustmakingscampagnes over dit onderwerp, het ondersteunen van slachtoffers en het invoeren en toepassen van transparant beleid;

(d) streven naar een personeelsbestand dat de sociale, economische en culturele diversiteit van de lokale bevolking op alle niveaus van de organisatie weerspiegelt;

(e) het ondersteunen van de combinatie van werk, sociaal leven en privéleven door :

- beleid invoeren dat, waar nodig, veranderingen in werktijden en regelingen voor afhankelijke zorg voor werknemers accepteert;
- mannen aanmoedigen om het verlof op te nemen waar ze recht op hebben om voor afhankelijke personen te zorgen, inclusief ouderschapsverlof.

Overheidsopdrachten en contracten

Artikel 12 - Overheidsopdrachten en contracten

(1) De ondertekenaar erkent dat hij de uitvoering van zijn taken en verplichtingen inzake overheidsopdrachten, met inbegrip van opdrachten voor de levering van producten, de verlening van diensten of de uitvoering van werken, de verantwoordelijkheid heeft om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen strategisch te bevorderen.

(2) De ondertekenaar erkent dat deze verantwoordelijkheid van bijzonder belang is in gevallen waarin de verlening een essentiële dienst aan het publiek, waarvoor de ondertekenaar wettelijk verantwoordelijk blijft, wordt uitbesteed aan een andere rechtspersoon. In dergelijke gevallen moet de ondertekenaar ervoor zorgen dat de rechtspersoon waaraan het contract is gegund (ongeacht de eigendomsstructuur) dezelfde verantwoordelijkheid aanvaardt voor het waarborgen of bevorderen van gendergelijkheid als wanneer de ondertekenaar de dienst rechtstreeks zou verlenen.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich er ook toe om de volgende stappen uit te voeren wanneer hij dit nodig acht:

(a) alvorens een belangrijk contract af te sluiten, de relevante genderimplicaties overwegen, evenals de potentiële mogelijkheden om gelijkheid op een wettelijke manier te bevorderen;

(b) ervoor zorgen dat in de specificaties van het contract rekening wordt gehouden met de doelstellingen inzake gendergelijkheid van het voorgestelde contract;

(c) ervoor zorgen dat de voorwaarden van het voorgestelde contract ook rekening houden met deze doelstellingen en deze weerspiegelen;

(d) gebruik maken van de door de EU-wetgeving inzake overheidsopdrachten [11] verleende bevoegdheid om prestatievoorwaarden op het gebied van sociale overwegingen vast te stellen;

(e) ervoor zorgen dat personeelsleden of adviseurs die verantwoordelijk zijn voor aanbestedings- en gunningstaken alle relevante informatie ontvangen, onder meer via opleiding, over genderbewuste aanbestedingen en de dimensie gendergelijkheid van hun werk;

(f) ervoor zorgen dat de algemene voorwaarden van het hoofdcontract de eis bevatten dat alle onderaannemers ook moeten voldoen aan alle toepasselijke verplichtingen om gendergelijkheid te bevorderen.

11 Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (Voor de EER relevante tekst).

Rol als dienstverlener

Artikel 13 - Onderwijs en levenslang leren

(1) De ondertekenaar erkent het recht op onderwijs voor iedereen en het recht iedereen op toegang tot beroepsopleiding en bijscholing. De ondertekenaar erkent ook de vitale rol van formeel en niet-formeel onderwijs in alle fasen van het leven bij het waarborgen van echte gelijke kansen, het aanleren van essentiële vaardigheden voor het leven en op de arbeidsmarkt, en het bieden van nieuwe kansen voor professionele ontwikkeling.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe, binnen het kader van zijn bevoegdheden, de gelijke toegang onderwijs, beroepsopleiding en bijscholing voor vrouwen en mannen van alle leeftijden en in al hun diversiteit te waarborgen of te bevorderen.

(3) De ondertekenende partij erkent de noodzaak genderstereotypen met betrekking tot de rol van vrouwen en mannen in alle vormen onderwijs uit te bannen. Daartoe verbindt zij zich ertoe om, naargelang het geval en binnen het kader van haar bevoegdheden en verantwoordelijkheden, de volgende maatregelen uit te voeren of te bevorderen:

- het herzien van onderwijsmateriaal, leerplannen en andere onderwijsprogramma's en onderwijsmethoden om ervoor te zorgen dat daarin stereotiepe houdingen en praktijken aan de kaak worden gesteld;
- specifieke acties om niet-traditionele loopbaankeuzes aan te moedigen;
- de specifieke opname elementen die het belang benadrukken van de gelijke deelname van vrouwen en mannen aan democratische processen in de lessen maatschappijleer en burgerschap.

(4) De ondertekenaar erkent dat gezagsdragers in scholen en andere onderwijsinstellingen invloedrijke vroege rolmodellen zijn kinderen en jongeren. Zij zet zich daarom in voor bevordering van een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op alle niveaus van schoolleiding en bestuur.

Artikel 14 - Gezondheid

(1) De ondertekenaar erkent het recht van iedereen op het genot van een hoge standaard van lichamelijke en geestelijke gezondheid, en bevestigt toegang tot gezondheidszorg van goede kwaliteit, medische behandeling en preventieve gezondheidszorg voor vrouwen en mannen in al hun diversiteit essentieel is voor de verwezenlijking van dit recht.

(2) De ondertekenaar erkent dat bij het streven gelijke kansen voor vrouwen en mannen op een hoog niveau van gezondheid, medische en gezondheidsdiensten hun verschillende behoeften niet mogen verwaarlozen. Zij erkent verder dat deze verschillende behoeften niet alleen voortkomen uit biologische verschillen, maar ook uit verschillen in levens- en arbeidsomstandigheden, alsmede uit genderstereotypen en -vooroordelen.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe alle redelijke maatregelen te nemen, binnen de grenzen van zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden, om de hoogst haalbare normen van goede gezondheid voor al zijn burgers te bevorderen en te verzekeren. Daartoe verbindt de Ondertekenaar zich ertoe om, naargelang het geval, de volgende maatregelen uit te voeren of te bevorderen:

- het opnemen van een genderbewuste benadering in de planning, financiering en levering van gezondheidszorg en medische diensten;
- ervoor zorgen dat bij gezondheidsbevorderende activiteiten, met name die welke gericht zijn op gezonde voeding en het belang van lichaamsbeweging, rekening wordt gehouden met het feit dat de behoeften en attitudes van vrouwen en mannen kunnen verschillen;
- ervoor zorgen dat gezondheidswerkers, inclusief degenen die betrokken zijn bij gezondheidsbevordering, erkennen dat sekse een invloed kan hebben op en medische zorg, en dat zij beseffen dat vrouwen en mannen gezondheid en medische zorg verschillend kunnen ervaren;
- ervoor zorgen dat vrouwen en mannen toegang hebben tot wetenschappelijke, wetenschappelijk onderbouwde gezondheidsinformatie.

Artikel 15 - Zorg en sociale diensten

(1) De ondertekenaar erkent dat iedereen recht heeft op essentiële sociale diensten en waar nodig een beroep kan doen op sociale bijstand.

(2) Het erkent ook dat vrouwen en mannen verschillende behoeften kunnen hebben die kunnen voortvloeien uit verschillen in hun sociale en economische omstandigheden (naast andere factoren), evenals uit ervaringen met kruisende vormen van discriminatie en ongelijkheid. Daarom, om te verzekeren dat vrouwen en mannen gelijke toegang hebben tot gezondheidszorg en sociale zorg, zal de ondertekenaar alle redelijke maatregelen nemen om:

- Neem een gendergebaseerde en transversale benadering op in de planning (inclusief gegevensverzameling), de toewijzing van middelen en de verlening van zorg en sociale diensten;
- ervoor zorgen dat degenen die betrokken zijn bij het verlenen van sociale zorg en diensten de manieren herkennen en begrijpen waarop gender van invloed kan zijn op die diensten, rekening houdend met de verschillende manieren waarop vrouwen en mannen die zorg kunnen ervaren.

Artikel 16 - Kinderopvang

(1) De ondertekenende partij erkent de essentiële rol die toegankelijke, kwalitatief hoogstaande en betaalbare kinderopvangdiensten, die beschikbaar zijn voor alle ouders en , ongeacht hun financiële situatie, spelen bij het bevorderen van echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen, en bij het in staat stellen van het combineren van werk, privéleven en privéleven. De ondertekenaar waardeert ook de bijdrage van deze kinderopvangdiensten aan het leven en de economische en sociale structuur van de lokale gemeenschap en de samenleving in haar geheel.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe van het aanbod en de promotie van dergelijke , rechtstreeks of andere aanbieders, een prioriteit te maken. Hij verbindt zich er verder toe het aanbod van dergelijke kinderopvang door andere aanbieders aan te moedigen, met inbegrip van het aanbod of de ondersteuning van kinderopvang door lokale werkgevers.

(3) De ondertekenaar erkent verder dat de van kinderen een gedeelde verantwoordelijkheid vereist tussen mannen en vrouwen en de samenleving als geheel, en verbindt zich ertoe genderstereotypen te bestrijden waarbij de zorg voor kinderen wordt gezien als de taak of verantwoordelijkheid vrouwen.

Artikel 17 - Zorg van andere personen ten laste

(1) De ondertekenaar erkent dat vrouwen en mannen verantwoordelijkheden kunnen hebben voor de zorg voor andere afhankelijke personen dan kinderen en dat deze verplichtingen hun vermogen om volledig deel te nemen aan het economische en sociale leven kunnen beïnvloeden.

(2) De ondertekenaar erkent ook dat deze verantwoordelijkheden onevenredig zwaar op vrouwen rusten en daarom een obstakel vormen gendergelijkheid.

(3) De ondertekenaar verbindt zich ertoe deze ongelijkheid te bestrijden door, waar passend, de volgende maatregelen te nemen:

- het leveren en bevorderen van toegankelijke, hoogwaardige en betaalbare zorg voor zorgbehoevenden, rechtstreeks of via andere aanbieders, tot een van haar prioriteiten maken;
- ondersteuning en kansen bieden aan mensen die door hun gezinstaken in een sociaal isolement terechtkomen;
- bewustmakingscampagnes voeren om het stereotype te bestrijden dat de verantwoordelijkheid voor afhankelijke personen vooral bij vrouwen ligt.

Artikel 18 - Sociale integratie

(1) De ondertekenaar erkent dat iedereen het recht heeft om beschermd te worden tegen armoede en sociale uitsluiting en, verder, dat vrouwen over het algemeen meer kans lopen om slachtoffer te worden sociale uitsluiting dan mannen, als gevolg van hun ongelijke toegang tot middelen, goederen, diensten en kansen.

(2) De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om in het kader van een alomvattende en gecoördineerde aanpak die het geheel van zijn diensten en activiteiten omvat, en in samenwerking met de sociale partners, maatregelen te nemen om :

- bevorderen van effectieve toegang tot werkgelegenheid, huisvesting, opleiding, onderwijs, cultuur, informatie- en communicatietechnologieën (ICT), sociale en medische bijstand voor iedereen die in een situatie van sociale uitsluiting of armoede leeft of dreigt te leven, zowel in landelijke als in stedelijke gebieden;
- de specifieke behoeften en omstandigheden te erkennen van vrouwen die sociale uitsluiting ervaren, met bijzondere aandacht voor transversale kenmerken ;
- de integratie van migrantenvrouwen en -mannen bevorderen, rekening houdend met hun specifieke behoeften.

Artikel 19 - Huisvesting

(1) De ondertekenaar erkent het recht op huisvesting en bevestigt dat toegang tot goede huisvesting een van de meest fundamentele menselijke behoeften is, van vitaal belang voor de gezondheid en het welzijn van het individu en zijn of haar familie.

(2) De ondertekenaar erkent verder dat vrouwen en mannen vaak specifieke en verschillende huisvestingsbehoeften hebben waarmee ten volle rekening moet worden gehouden, met inbegrip van het feit dat :

(a) Vrouwen hebben het gemiddeld moeilijker om aan inkomen en middelen te komen, dus hebben ze een woning nodig die meer overeenstemming is met hun mogelijkheden;

(b) de gezinshoofden in de meeste eenoudergezinnen zijn vrouwen, wat betekent dat ze vaker op sociale huisvesting of huursubsidie;

(c) Kwetsbare mannen zijn vaak onevenredig vertegenwoordigd onder de daklozen.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om, waar passend, :

(a) toegang verschaffen of bevorderen tot huisvesting van voldoende kwaliteit, grootte en norm (inclusief energie-efficiëntie) voor iedereen, in een geschikte leefomgeving waar essentiële diensten beschikbaar zijn;

(b) maatregelen te nemen om dak- en thuisloosheid te voorkomen, en met name daklozen bijstand te verlenen op basis van criteria van behoefte, kwetsbaarheid en het beginsel van non-discriminatie;

(c) helpen, binnen haar , om de prijs van huisvesting toegankelijk te maken voor diegenen die niet over voldoende middelen beschikken.

(4) De Ondertekenaar verbindt zich er ook toe het gelijke recht van vrouwen en mannen om een woning te huren, te bezitten of anderszins te bezitten, veilig te stellen of te bevorderen en daartoe zijn bevoegdheden of invloed aan te wenden om er ook voor te zorgen dat vrouwen gelijke toegang hebben tot hypotheken en andere vormen financiële bijstand en krediet om huisvesting te verkrijgen.

Artikel 20 - Cultuur, sport en vrije tijd

(1) De ondertekenaar erkent het recht van iedereen om deel te nemen aan het culturele leven en van kunst te genieten.

(2) De ondertekenaar erkent ook de rol van sport als bijdrage aan het gemeenschapsleven en als invulling van het recht op gezondheid, zoals uiteengezet in artikel 14. Zij erkent verder dat verschillende groepen vrouwen en mannen recht hebben op gelijke toegang tot culturele, recreatieve en sportieve activiteiten en voorzieningen.

(3) De ondertekenaar erkent dat vrouwen en mannen verschillende ervaringen en interesses kunnen hebben op het gebied van cultuur, sport en vrijetijdsbesteding, en dat deze het resultaat kunnen zijn van op gender gebaseerde stereotypen, houdingen, normen en handelingen, en verbindt zich er daarom toe waar nodig tegenmaatregelen te nemen of te bevorderen, en in het bijzonder om:

- ervoor zorgen dat vrouwen en mannen, jongens en meisjes in gelijke mate toegang hebben tot sport-, recreatie- en culturele voorzieningen en activiteiten;
- Moedig vrouwen en mannen, jongens en meisjes, aan om gelijkwaardig deel te nemen aan alle soorten sport- en culturele activiteiten, inclusief activiteiten die traditioneel gezien worden als "alleen voor vrouwen" of "alleen voor mannen";
- artiesten en culturele en sportverenigingen aanmoedigen om culturele en sportactiviteiten te promoten die genderstereotypen uitdagen;
- openbare bibliotheekdiensten aan te moedigen genderstereotypen te bestrijden in hun boekenselecties, catalogi en andere documenten, evenals in hun promotieactiviteiten.

Artikel 21 - Veiligheid

(1) De ondertekenaar erkent het recht van elke vrouw en man op veiligheid van persoon en bewegingsvrijheid, en is zich ervan bewust dat deze rechten niet vrij of gelijkwaardig kunnen worden uitgeoefend als vrouwen of mannen zich in gevaar of onveilig voelen (of zichzelf als ervaren), zowel in de privésfeer als in de publieke sfeer.

(2) De ondertekenaar erkent verder dat vrouwen en mannen, deels verschillende verplichtingen of levensstijlen, vaak te maken hebben met verschillende veiligheids- en beveiligingsproblemen die moeten worden aangepakt.

(3) De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om :

(a) rekening houden met het genderperspectief bij het analyseren van statistieken over de omvang en kenmerken van incidenten (waaronder ernstige misdrijven tegen personen) die de veiligheid van vrouwen en mannen aantasten, en het niveau en de aard van de angst voor criminaliteit of andere bronnen onveiligheid meten;

(b) strategieën, beleid en acties ontwikkelen en uitvoeren die de praktische veiligheid en zekerheid van vrouwen en mannen verbeteren, zoals het verbeteren van de conditie of het ontwerp van de lokale omgeving (bijv. vervoersverbindingen, , straatverlichting), of het aanpassen van het politieapparaat en aanverwante diensten, waarbij getracht wordt de verschillende maar gedeelde percepties van gebrek aan veiligheid en zekerheid te verbeteren.

Artikel 22 - Gendergerelateerd geweld

(a) De ondertekenaar erkent dat gendergerelateerd geweld vrouwen en meisjes onevenredig treft, dat het een schending is van fundamentele mensenrechten en dat het waardigheid en fysieke en emotionele integriteit van mensen ondermijnt.

(b) De ondertekenaar erkent dat gendergerelateerd geweld een uiting is van geloof van de dader in de superioriteit van het ene geslacht over het andere in een context van asymmetrische machtsverhoudingen die geworteld zijn in sociale structuren.

(c) De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om in het kader en overeenkomstig de bevoegdheden waarvoor hij verantwoordelijk is, beleid en acties in te voeren en te versterken die geweld veroordelen, in het bijzonder door :

- specifieke ondersteuningsstructuren voor slachtoffers bieden of ondersteunen;
- het verstrekken van algemeen toegankelijke informatie, in elk van de meest gebruikte lokale talen, over bijstand die beschikbaar is in de regio;
- ervoor zorgen dat het personeel de juiste training krijgt om slachtoffers te herkennen en te ondersteunen;
- zorgen voor effectieve coördinatie tussen de betrokken diensten, zoals de politie, gezondheidsdiensten en huisvestingsdiensten;
- het bevorderen van bewustmakingscampagnes en educatieve programma's gericht op slachtoffers en/of potentiële en feitelijke daders.

Artikel 23 - Mensenhandel

(1) De ondertekenaar erkent dat het misdrijf mensenhandel, dat meisjes en vrouwen onevenredig ervaren, een schending van fundamentele mensenrechten vormt en een aanslag is op waardigheid en fysieke en emotionele integriteit van mensen.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe beleid en maatregelen vast te stellen en te versterken ter voorkoming van mensenhandel, met inbegrip van, waar passend :

- informatie- en bewustmakingscampagnes;
- trainingsprogramma's voor personeel dat verantwoordelijk is voor het identificeren en ondersteunen van slachtoffers;
- maatregelen om de vraag te ontmoedigen ;
- passende maatregelen om slachtoffers bij te staan, waaronder toegang tot medische behandeling, adequate en veilige huisvesting en taalkundige bijstand.

Planning en duurzame ontwikkeling

Artikel 24 - Duurzame ontwikkeling

(1) De ondertekenaar erkent dat planning en ontwikkeling van strategieën voor de toekomst van zijn grondgebied volledig in overeenstemming moet zijn met de beginselen van duurzame ontwikkeling, namelijk de evenwichtige integratie van economische, sociale, milieu- en culturele dimensies en, in het bijzonder, de noodzaak gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen en te bereiken.

(2) De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe rekening te houden met beginsel van gelijkheid van vrouwen en mannen als een fundamentele dimensie in al zijn activiteiten voor de planning en ontwikkeling van strategieën voor de duurzame ontwikkeling van zijn grondgebied.

Artikel 25 - Stedenbouw en ruimtelijke ordening

(1) De ondertekenaar erkent het belang van zijn beleid en plannen voor ruimtelijke ordening, trans- port, economische ontwikkeling en landgebruik voor het scheppen van de voorwaarden waarin het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven volledi ger kan worden gerealiseerd.

(2) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe ervoor te zorgen dat bij het ontwerp, de goedkeuring en de uitvoering van deze beleidslijnen en plannen rekening wordt gehouden met de volgende elementen:

- de noodzaak om effectieve gelijkheid in alle aspecten van het lokale leven te bevorderen;
- de specifieke behoeften van vrouwen en mannen in al hun diversiteit (vastgesteld op basis van relevante en recente lokale gegevens, waaronder de eigen gendersensitieve beoordelingen van de ondertekenaar), met name met betrekking werkgelegenheid, toegang tot diensten en het culturele leven, onderwijs en gezinsverantwoordelijkheden;
- de toepassing van hoogwaardige ontwerpoplossingen die rekening houden met de specifieke behoeften van verschillende groepen vrouwen en mannen.

Artikel 26 - Mobiliteit en vervoer

(1) De ondertekenaar erkent dat mobiliteit, toegang tot mobiliteit en de veiligheid en beveiliging van openbaar vervoer behoren tot de fundamentele voorwaarden voor vrouwen en mannen om veel van hun rechten, taken en activiteiten uit te oefenen, waaronder toegang tot werk, onderwijs, cultuur en essentiële diensten. Het erkent ook dat de duurzaamheid en het succes van een gemeente of regio in grote mate afhangen van de ontwikkeling van een efficiënte, duurzame en hoogwaardige vervoersinfrastructuur en openbaarvervoersdienst.

(2) De ondertekenaar erkent bovendien dat vrouwen en mannen vaak verschillende behoeften en gebruikspatronen hebben op het vlak van mobiliteit en vervoer, omwille van verschillende factoren zoals inkomen, gezinsverantwoordelijkheden of werktijden, en dat het bijgevolg vrouwen zijn die vaak verplaatsingen maken van alle types en naar meerdere bestemmingen en die bijgevolg de meerderheid vormen van de gebruikers van het openbaar vervoer.

(3) De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om :

(a) rekening houden met de relevante mobiliteitsbehoeften en vervoerspatronen van vrouwen en mannen in al hun diversiteit, waaronder die van stedelijke en plattelandsgemeenschappen;

(b) ervoor zorgen dat de openbaarvervoersdiensten die ter beschikking van de burgers worden gesteld, tegemoet komen aan de specifieke en gemeenschappelijke behoeften van vrouwen en mannen en bijdragen tot een echte gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven.

(4) De ondertekenaar verbindt zich er verder toe geleidelijke verbetering van de openbaarvervoersdiensten op zijn grondgebied te ondersteunen, met inbegrip van intermodale verbindingen, om tegemoet te komen aan de specifieke en gedeelde behoeften van vrouwen en mannen aan betrouwbaar, betaalbaar, veilig en toegankelijk openbaar vervoer, en tegelijkertijd bij te dragen tot de duurzame ontwikkeling van de regio.

Artikel 27 - Economische ontwikkeling

(1) De ondertekenaar erkent dat het bereiken van evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling een essentieel onderdeel is van het succes een gemeente of regio en dat haar activiteiten en diensten op dit gebied een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de bevordering van gendergelijkheid.

(2) De ondertekenaar erkent de noodzaak om het percentage en de kwaliteit van de werkgelegenheid voor vrouwen te verhogen en is het er ook mee eens dat het risico op armoede als gevolg van langdurige werkloosheid of onbetaald werk bijzonder hoog is voor vrouwen.

(3) De Ondertekenaar verbindt zich ertoe om, in het kader van zijn bevoegdheden, activiteiten en diensten op het gebied van economische ontwikkeling, ten volle rekening te houden met de behoeften en belangen van de verschillende groepen vrouwen en mannen, en de mogelijkheden te onderzoeken om de gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen en daartoe passende maatregelen te nemen. Deze kunnen omvatten:

- ondersteuning bieden aan vrouwelijke ondernemers;
- ervoor zorgen dat financiële en andere hulp aan bedrijven gendergelijkheid ;
- Moedig vrouwen in opleiding aan om vaardigheden en kwalificaties te verwerven voor banen die traditioneel beschouwd worden als "voorbehouden aan mannen" en vice versa;
- Werkgevers aanmoedigen om vrouwelijke leerlingen en stagiairs aan te werven, door genderstereotypen te overstijgen bij het beoordelen van vaardigheden, kwalificaties en functies die traditioneel beschouwd worden als "voorbehouden aan mannen" en vice versa.

Artikel 28 - Milieu

(1) De ondertekenaar erkent zijn verantwoordelijkheid te werken aan het bereiken van een hoog niveau van bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu op zijn grondgebied, in het bijzonder door middel van beleid inzake afval, lawaai, luchtkwaliteit, biodiversiteit en de effecten van . Zij erkent ook het gelijke recht van vrouwen en mannen om te profiteren van haar milieudiensten en -beleid.

(2) De ondertekenaar erkent dat de levensstijl van vrouwen en mannen op veel plaatsen verschilt en dat hun gebruik van lokale diensten en openbare of open ruimten verschillend kan zijn, waardoor ze met verschillende milieuproblemen worden geconfronteerd.

(3) De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om bij de ontwikkeling van zijn milieubeleid en -diensten ten volle en op billijke wijze rekening te houden met de specifieke behoeften en levensstijlen van vrouwen en mannen, alsook met het beginsel van solidariteit tussen generaties.

Regulerende rol

Artikel 29 - Lokale overheid als regelgever

(1) De Ondertekenaar erkent, bij het uitvoeren van zijn taken en functies als regulator van relevante activiteiten binnen zijn rechtsgebied, de belangrijke rol die effectieve regulering en consumentenbescherming spelen bij het verzekeren van de veiligheid en het welzijn van zijn lokale bevolking. Zij erkent ook dat vrouwen en mannen verschillend kunnen worden beïnvloed door verschillende gereguleerde activiteiten.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe uitvoering van zijn regelgevende taken rekening te houden met de specifieke behoeften, belangen en omstandigheden van vrouwen en mannen in al hun diversiteit.

Twinning en internationale samenwerking

Artikel 30 - Gendergelijkheid gedecentraliseerde samenwerking

(1) De ondertekenaar erkent de waarde van gemeentelijke samenwerking, jumelages en gedecentraliseerde samenwerking, zoals uitgevoerd door Europese en internationale lokale en regionale overheden die werken aan duurzame ontwikkeling, voor het dichter bij elkaar brengen van burgers en het bevorderen van wederzijds leren en begrip over nationale grenzen heen.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe om bij zijn activiteiten op het gebied van jumelage en gedecentraliseerde samenwerking :

- vrouwen en mannen verschillende achtergronden op voet van gelijkheid bij deze activiteiten te betrekken;
- haar stedenbanden en Europese en internationale partnerschappen gebruiken als platform ervaringen en het van elkaar leren over kwesties die verband houden met de gelijkheid van vrouwen en mannen;
- dimensie van gendergelijkheid integreren in haar gedecentraliseerde samenwerkingsinitiatieven.

PRESENTATIE VAN DE NIEUWE ARTIKELEN

Voorwoord

In de vijftien jaren sinds het Handvest voor het eerst werd gepubliceerd, hebben er enorme veranderingen plaatsgevonden in de manier waarop we met elkaar omgaan, regeren, reizen, werken en handelen. We zijn ons steeds meer bewust van de kwetsbaarheid van onze planeet en van de talloze uitdagingen die door alle niveaus van de overheid, instellingen en het maatschappelijk middenveld bewust moeten worden aangepakt (uitdagingen die op de lange termijn niet kunnen worden overwonnen zonder rekening te houden met de genderdimensies en de gevolgen die ze met zich meebrengen).

Het Europees Handvest voor gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven is het resultaat van vele jaren hard werk, expertise en onderhandeling. De CEMR en haar lidverenigingen hebben het opgevat als een sterk en duurzaam document en willen met deze nieuwe artikelen een bredere leidraad bieden aan de Europese gemeenten en regio's om het Europees Handvest voor gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven te gebruiken om meer gelijkheid voor hun bevolking te bereiken.

Recente crises, zoals de COVID-19 pandemie en de oorlog in Oekraïne, onderstrepen de behoefte aan een zeer functioneel en gendergevoelig maatschappelijk middenveld en crisismanagement. We zien steeds vaker dat de vooruitgang op het gebied van ICT en digitalisering niet genderneutraal is. Aandacht voor de manier waarop de identiteiten, behoeften en prioriteiten van vrouwen en mannen worden geïntegreerd in nieuwe instrumenten en processen is essentieel als we de gendergelijkheid *willen versterken* en de vooroordelen en ongelijkheden die al eeuwenlang in onze samenlevingen bestaan, niet willen bestendigen.

Om tot een gelijkwaardige samenleving te komen, is het essentieel dat lokale en regionale overheden de genderdimensie begrijpen die inherent is aan hun dagelijkse werk en stappen ondernemen om ongelijke genderverhoudingen en discriminerende normen en praktijken aan te pakken, niet alleen in hun beleid en procedures, maar ook binnen hun organisaties. Bovendien is het absoluut noodzakelijk dat jongens en mannen bij dit proces worden betrokken, zowel als actoren van verandering als als begunstigden van de inspanningen op dit gebied.

De bepalingen van het Handvest, evenals de nieuwe artikelen, zijn bedoeld om iedereen in acht te nemen die lijdt onder de gevolgen van de traditionele seksenormen die onze samenlevingen structureren en onze percepties vormgeven. De mensen die in onze gemeenschappen wonen, vertegenwoordigen een divers en uitgebreid scala van identiteiten. Het Handvest is een verklaring van lokale en regionale overheden dat ze bereid zijn om te werken aan het gemeenschappelijke doel om gendergelijkheid in onze samenlevingen te bereiken, een belangrijk doel dat geldt voor alle burgers.

De nieuwe artikelen van het Europees Handvest voor gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven zijn opgesteld door de Raad van Europese gemeenten en zijn lidverenigingen, in samenwerking met de leden van de deskundigengroep inzake gendergelijkheid van de CEMR en het permanent comité gelijkheid van de CEMR. Ze werden formeel goedgekeurd door het Beleidscomité van de CEMR op 6 december 2022, de datum van hun inwerkingtreding.

De huidige ondertekenaars van het Handvest worden uitgenodigd de nieuwe artikelen te onderschrijven, deze te ratificeren en de bepalingen ervan te integreren in hun werkzaamheden ter uitvoering van het Europees Handvest voor gelijkheid. Ondertekenaars die vanaf 2023 tot het Handvest toetreden, verbinden zich ertoe zowel de oorspronkelijke tekst van het Handvest als de in 2022 goedgekeurde nieuwe artikelen na te leven.

De situatie van de lokale en regionale overheden verschilt naargelang de nationale context en ook hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn zeer ruim en divers. De ondertekenaars kunnen daarom (afhankelijk van de beschikbare capaciteiten en middelen) hun prioritaire gebieden voor elk actieplan overeenkomstig bepalen.

Nieuwe artikelen

De nieuwe artikelen richten zich op thema's en uitdagingen die 15 jaar geleden nog niet bestonden of aanzienlijk zijn geëvolueerd, en die nu een belangrijke impact hebben op het bereiken van gendergelijkheid.

De nieuwe artikelen die in het Handvest zijn opgenomen, hebben betrekking op negen **macrothema's** waarmee lokale en regionale overheden rekening moeten houden bij het bevorderen van gendergelijkheid.

1. Ten eerste is het essentieel om de wederzijds ondersteunende pijlers van **duurzame ontwikkeling** te omarmen: sociale rechtvaardigheid, economische groei en milieubescherming.

2. Hoewel het internet nieuwe mogelijkheden biedt om te leren, contacten te leggen en deel te nemen aan activiteiten, stelt de wereld van het internet meisjes en vrouwen voor bijzondere uitdagingen, in het bijzonder met betrekking tot intimidatie en **cybergeweld**.

3. Het feit dat **verkozen volksvertegenwoordigsters**, publieke figuren en vrouwelijk personeel het doelwit zijn van geweld en misbruik is een ernstige bedreiging voor het bestuur van democratieën.

4. **Intersectionaliteit** is een concept en een aanpak die lokale en regionale overheden kunnen gebruiken om meer rekening te houden met de genderdimensie, in het bijzonder met betrekking tot meisjes en vrouwen die het slachtoffer zijn van meervoudige en overlappende vormen van discriminatie.

5. Moderne digitale technologieën hebben het voor vele mensen mogelijk gemaakt om **flexibeler** te **werken**. Veel, maar niet alle, mensen kunnen nu in grotere mate van thuis uit werken, wat zowel kansen als risico's met zich meebrengt voor gendergelijkheid.

6. De **digitale inclusie** van alle meisjes en vrouwen is essentieel voor de ontwikkeling van een samenleving die streeft naar een betere toekomst voor al haar burgers.
   De vooruitgang in ICT en digitalisering is echter niet genderneutraal. Het is daarom noodzakelijk nieuwe instrumenten en processen te ontwikkelen en te gebruiken die de gelijkheid tussen vrouwen en mannen bevorderen in plaats van ondermijnen.

7. Meisjes en vrouwen kunnen alleen vrij en eerlijk leven, leiding geven en zich ontwikkelen als hun **seksuele en reproductieve gezondheidsrechten** worden gerespecteerd.

8. **Klimaatverandering** bedreigt en verergert sociale, politieke en economische spanningen, waarbij meisjes en vrouwen onevenredig worden getroffen.

9. Gendergelijkheid en de actieve deelname van meisjes en vrouwen mogen in tijden van crisis niet aan de kant worden geschoven. Integendeel, ze moeten worden gezien als een effectief onderdeel **van de paraatheid van het maatschappelijk middenveld** en **de reactie op noodsituaties.**

Artikel 31 - Duurzame ontwikkeling voor een duurzame toekomst

(1) De ondertekenaar erkent dat gelijkheid tussen vrouwen en mannen de kern vormt van duurzame ontwikkeling en al haar onderling afhankelijke dimensies, het uitroeien van armoede en honger en het bevorderen van welvaart en inclusieve groei tot het opbouwen van vreedzame, rechtvaardige en inclusieve samenlevingen en het waarborgen van de bescherming van de planeet en haar natuurlijke bronnen.

(2) Het erkent ook dat de ambities van de 2030-agenda voor duurzame ontwikkeling en de post-2030-agenda voor duurzaamheid mondiaal zijn, terwijl de uitvoering ervan lokaal is. De 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling bevatten allemaal streefdoelen die rechtstreeks verband houden met de verantwoordelijkheden van lokale en regionale overheden, en gendergelijkheid is een horizontaal thema dat ten grondslag ligt aan de succesvolle verwezenlijking ervan. De ondertekenaar stelt het met name op prijs dat de verbintenissen in het Handvest overeenstemmen met SDG 5.

Artikel 32 -

(1) De ondertekenaar erkent dat gendergerelateerd geweld cybergeweld in al zijn vormen omvat. Daden van cybergeweld kunnen bestaan uit verschillende soorten intimidatie, bedreigingen, schending van de privacy, seksueel misbruik en seksuele uitbuiting, evenals misdrijven die verband houden met vooroordelen of haatmisdrijven tegen bepaalde sociale groepen, gemeenschappen of individuen. De ondertekenaar erkent dat dergelijke daden vrouwen en meisjes onevenredig zwaar treffen.

(2) Om deze daden van geweld te bestrijden, verbindt de ondertekenaar zich ertoe, overeenkomstig zijn verantwoordelijkheden, om :

- als werkgever maatregelen te implementeren om misbruik, intimidatie en geweld in al zijn vormen op de werkplek te verbieden, inclusief geweld van derden en cybergeweld;
- waakzaam te zijn bij het voorkomen en stoppen van alle vormen van intimidatie en geweld in hun instellingen, in het bijzonder in scholen;
- kinderen en jongeren voorlichten en hun ouders adviseren over cybergeweld en de seksistische aspecten ervan en hoe ze dit kunnen voorkomen en stoppen;
- Jongens en mannen betrekken bij het bewerkstelligen van verandering en het bevorderen van meer gendergelijkheid en het voorkomen van radicalisering in online gemeenschappen die haat tegen vrouwen bevorderen.

Artikel 33 - Geweld tegen gekozen vrouwen en vrouwelijke personeelsleden

(1) De ondertekenaar erkent dat bedreigingen en online en fysiek geweld tegen vrouwelijke kandidaten, verkozenen en andere overheidsfunctionarissen vaak op gender gebaseerd zijn en hun deelname aan de samenleving en de politiek kunnen belemmeren, waardoor het principe zelf van de democratie wordt ondermijnd.

(2) Zij erkent verder dat vrouwen een veilige plaats moeten krijgen om politiek te bedrijven. Daartoe verbindt de ondertekenende partij zich ertoe, in overeenstemming met haar verantwoordelijkheden, processen en ondersteunende structuren op te zetten om vrouwen en verkozen vrouwelijke werknemers te begeleiden en bij te staan in de omgang met haatdragende taal.

(3) De ondertekenaar verbindt zich ertoe alle daden van geweld en intimidatie door derden waaraan zijn verkozen vertegenwoordigers en werknemers bij de uitoefening van hun functie kunnen worden blootgesteld en die in het bijzonder vrouwen treffen, te voorkomen, te verminderen en te beperken.

Artikel 34 - Intersectionaliteit en diversiteit

(1) De ondertekenaar erkent dat de identiteiten en ervaringen van mensen niet alleen meervoudig, maar ook overlappend en complex zijn.

(2) Zij erkent verder de noodzaak om de standpunten en ervaringen van meisjes en vrouwen die kwetsbaar zijn voor meervoudige en kruisende vormen van discriminatie te betrekken bij de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van beleid en programma's die op hen van invloed zijn. Daartoe kan de ondertekenaar maatregelen nemen om:

- rekening te houden met de specifieke behoeften van meisjes en vrouwen die door de Europese wetgeving worden beschermd[12] en hun integratie en inclusie te bevorderen door alle maatregelen te nemen die zij redelijk acht, met inbegrip van positieve actie, binnen haar wettelijke bevoegdheden;
- het uitdagen van genderstereotypen in educatieve activiteiten aan te moedigen en een breed scala aan rolmodellen met verschillende achtergronden te promoten, ook in de catalogi van boeken en ander materiaal van openbare bibliotheken alsook in hun promotieactiviteiten.

Artikel 35 - Flexibiliteit op de werkplek

(1) De ondertekenaar erkent de mogelijkheden die flexibiliteit , met inbegrip van telewerk, kan bieden aan mannen en vrouwen, waardoor het gemakkelijker wordt hun beroeps-, sociale en privéleven te combineren. De ondertekenaar erkent ook de risico's en nadelen die nieuwe manieren van werken met zich mee kunnen brengen voor vrouwen, waaronder een verminderde geestelijke gezondheid, een lager inkomen of minder werkgelegenheid, evenals de toegenomen last van onbetaalde zorg en huishoudelijk werk die vaak onevenredig op hun schouders terechtkomt.

(2) De ondertekenaar verbindt zich ertoe de flexibiliteit op de werkplaats te bevorderen in het kader van zijn activiteiten en diensten, om de combinatie van het beroeps-, sociaal en privéleven van mannen en vrouwen te vergemakkelijken.

(3) De Ondertekenaar, werkgever, verbindt zich ertoe attent te zijn op het risico dat telewerken de last van onbetaalde zorg voor vrouwen kan verhogen.

12 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 21: "geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicapleeftijd of seksuele geaardheid".

Artikel 36 - Digitalisering en digitale inclusie

(1) De ondertekenende partij erkent dat nieuwe digitale communicatiemiddelen de manier waarop burgers, overheden, particuliere ondernemingen, maatschappelijke organisaties en andere organisaties communiceren, informatie verspreiden en verzamelen, hebben veranderd. Digitale technologie biedt grote mogelijkheden om lokale en regionale overheidsdiensten te ontwikkelen en te verbeteren.

(2) De ondertekenaar erkent de sleutelrol die digitale leeroplossingen kunnen spelen in het bevorderen van gendergelijkheid in het onderwijs, in het bijzonder in het bereiken van jongens en mannen die academisch achterop raken. Zij erkent ook dat vrouwen kunnen worden getroffen door de digitale kloof tussen mannen en vrouwen wat betreft de toegang tot en het gebruik van online en digitale technologie, alsook de technologische ontwikkeling en het beheer ervan. Daarom verbindt zij zich ertoe de toegang van vrouwen en meisjes tot digitale leeroplossingen te ondersteunen, gendersensitief digitaal onderwijzen en leren te bevorderen en STEM onderwijs en de ontwikkeling van digitale vaardigheden voor meisjes en vrouwen te ondersteunen.

Artikel 37 - Rechten inzake seksuele en reproductieve gezondheid

(1) Lokale en regionale overheden spelen een cruciale rol bij het bevorderen en waarborgen van de seksuele en reproductieve gezondheid van hun burgers. In dit verband verbindt de ondertekenende partij zich ertoe om, waar passend en binnen het kader van haar bevoegdheden en verantwoordelijkheden, de volgende maatregelen uit te voeren of te bevorderen:

(a) programma's voor jongens, meisjes, mannen en vrouwen in al hun diversiteit te bevorderen en aan te moedigen die alomvattende seksuele voorlichting geven, waarbij aandacht wordt besteed aan kwesties als sociale normen en het stigma en discriminatie rond menstruatie, om meer begrip, bescherming en pleitbezorging te kweken voor de gezondheid, het welzijn en de waardigheid van meisjes en vrouwen;

(b) rekening houden met de behoeften van vrouwen en meisjes uit kwetsbare groepen en ervoor zorgen dat zij gelijke toegang hebben tot de gezondheidszorg, wat een integraal onderdeel is van hun rechten op seksuele en reproductieve gezondheid.

(2) De ondertekenaar erkent dat rechtvaardigheid in gezondheid, het recht op seksuele en reproductieve gezondheid omvat en erkent ook de oorzaken en gevolgen van de schending ervan.

(3) Het erkent het recht van vrouwen om zelf te beslissen over zaken die met hun seksualiteit te maken hebben, zoals gezinsplanning, anticonceptie, veilige en legale abortus en prenatale en maternale zorg.

Artikel 38 - Klimaatverandering en het recht op een gezond milieu

(1) Opwarming van de planeet, verlies van biodiversiteit en vervuiling vormen allemaal een ernstig risico voor de realisatie van fundamentele mensenrechten, waaronder het recht op leven, gezondheid en het gezin. De ondertekenaar erkent het recht op een gezond milieu als fundamenteel mensenrecht dat rekening moet houden met de behoeften van vrouwen en meisjes.

(2) De ondertekenende partij erkent de cruciale rol van lokale en regionale overheden bij het aangaan van de uitdagingen die het milieu en de klimaatverandering met zich meebrengen, in het bijzonder in stedelijke gebieden, overeenkomstig de mensenrechtenbeginselen en genderbewust beleid. De ondertekenaar verbindt zich er daarom toe om :

- bewustmaking van de noodzaak om maatregelen tegen klimaatverandering te integreren in hun lokale beleid en om modellen voor duurzame ontwikkeling die rekening houden met gendergevoelige oplossingen;
- de perspectieven en ervaringen van vrouwen op te nemen in het ontwerp en de uitvoering van milieubeleid en -plannen, met als doel een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in alle fasen en processen van beleidsontwikkeling na te streven.

Artikel 39 - Crisisbeheer en paraatheid van het maatschappelijk middenveld

(1) De ondertekenaar erkent dat crises en hun oorzaken meervoudig en onderling verbonden zijn en vaak verschillende gevolgen hebben voor vrouwen en mannen.

(2) Het erkent de sleutelrol die lokale en regionale overheden in tijden van crisis kunnen spelen door de voorkeuren van de gemeenschap en de behoeften van vrouwen en mannen, meisjes en jongens in al hun diversiteit in kaart te brengen.

(3) De ondertekenaar begrijpt de noodzaak om te zorgen voor een adequate vertegenwoordiging en betrokkenheid van vrouwen bij de besluitvorming in crisissituaties en de voorbereidingen vooraf van het maatschappelijk middenveld met het oog op de ontwikkeling en uitvoering van genderbewuste herstelacties en -strategieën, terwijl tegelijkertijd de weerbaarheid tegen toekomstige crises en schokken wordt opgebouwd.

(4) Zowel bij de voorbereidingen als bij het crisisbeheer verbindt de ondertekenaar zich ertoe om :

- de deelname van vrouwen aan de politiek, openbare ambten en leiderschapsposities te vergroten om te zorgen voor een genderbewuste voorbereiding op noodsituaties en crisisbeheer;
- het maatschappelijk middenveld te ondersteunen op gemeenschapsniveau daar het een sleutelrol speelt bij

het benadrukken van de genderdimensies van crises en het monitoren en ondersteunen van bescherming en sociale diensten;

- het verzamelen van naar geslacht en leeftijd uitgesplitste gegevens, statistieken en resultaten te versterken, om de gendergerelateerde effecten van noodsituaties effectief te bestrijden het crisisbeheer te verbeteren.

(5) De ondertekenaar verbindt zich ertoe speciale maatregelen te nemen om vrouwen en meisjes te beschermen tegen geweld, in het bijzonder verkrachting en andere vormen van seksueel misbruik, in situaties van gewapend conflict.

DANKBETUIGINGEN

De update van 2022 van dit Handvest werd opgesteld onder leiding van Silvia Baraldi, voorzitster van het Permanent Comité gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven van de REGR (2021-2022), met bijdragen van de volgende belanghebbenden:

- Leden van de CEMR-deskundigengroep inzake gendergelijkheid
- Leden van de Permanente Commissie gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven van de CEMR
- CEMR-secretariaat: Jaimie Just, Oriane Loquet, Marlène Siméon, Beatrice Tommasi, Pierre Vander Auwera
- Hoofdredacteur: Penny Yim-Barbieri
- Grafisch ontwerp: Paf! Ontwerp
- Vertaling: Eurideas, PoliLingua

De originele tekst van het Charter uit 2006 werd opgesteld door Sandra Ceciarini en Jeremy Smith, met de steun en bijdrage van de verenigingen en partners die lid zijn van CEMR:

- Nationale vereniging van gemeenten van de Republiek Bulgarije (NAMRB)
- Unie van Cypriotische Gemeenten (UCM)
- Unie van steden en gemeenten van Tsjechië (SMO CR)
- Vereniging van Finse lokale en regionale overheden (AFLRA)
- Franse vereniging van CEMR (AFCCRE)
- Duitse vereniging van CEMR (RGRE)
- Centrale Unie van steden en gemeenten van Griekenland (KEDE)
- Hongaarse vereniging van lokale overheden (TÖOSZ)
- Italiaanse vereniging van CEMR (AICCRE)
- Vereniging van Luxemburgse steden en gemeenten (SYVICOL)
- Vereniging van Poolse Steden (ZMP)
- Spaanse federatie van gemeenten en provincies (FEMP)
- Baskische vereniging van gemeenten (EUDEL)
- Zweedse vereniging van lokale overheden en regio's (SALAR)
- Stad Wenen (Oostenrijk)
- Stad Saint Jean de la Ruelle (Frankrijk)
- Stad Frankfurt am Main (Duitsland)
- Stad Cartagena (Spanje)
- Stad Valencia (Spanje)
- Huis van Tijd en Mobiliteit, Belfort-Montbéliard (Frankrijk)
- Permanent Comité voor het Euro-mediterrane partnerschap van lokale en regionale overheden (COPPEM)

Over CEMR

De Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR) is de grootste organisatie van lokaal en regionaal bestuur in Europa. De leden zijn meer dan 60 nationale verenigingen van gemeenten en regio's uit 41 Europese landen. Samen vertegenwoordigen deze verenigingen ongeveer 100.000 lokale en regionale overheden.

De doelstellingen van de CEMR zijn tweeledig: invloed uitoefenen op de Europese wetgeving namens lokale en regionale overheden en een platform bieden om uitwisselingen tussen de aangesloten verenigingen en hun gekozen vertegenwoordigers en deskundigen te bevorderen.

De CEMR is ook de Europese afdeling van United Cities and Local Governments (UCLG), de wereldorganisatie van lokale overheden.

www.cemr.eu

Over sterrenwacht

CEMR lanceerde het Observatorium van het Europees Handvest voor Gelijkheid in 2012 om de ondertekenaars van het Handvest te ondersteunen in hun inspanningen om het Handvest te implementeren en gendergelijkheid te bevorderen. Het online platform toont goede praktijken en voorbeelden van succesvol lokaal gendergelijkheidsbeleid en faciliteert *peer learning* tussen ondertekenaars. Het bevat ook advies over het opstellen van een actieplan voor gendergelijkheid en een database ("de Atlas") met contactgegevens en links naar de actieplannen voor gendergelijkheid van de ondertekenaars.

Het werk van het Waarnemingscentrum wordt gecoördineerd door het secretariaat van de CEMR, in samenwerking met de permanente commissie voor gelijkheid van de CEMR en een groep experts bestaande uit nationale coördinatoren/gendercontactpunten van de verenigingen die lid zijn van de CEMR.

www.charter-equality.eu

HET EUROPEES CHARTER

VOOR GENDERGELIJKHEID IN HET LOKALE LEVEN

Een handvest waarin de lokale en regionale overheden van Europa zich ertoe verbinden om hun bevoegdheden en partnerschappen in te zetten voor meer gelijkheid voor hun bevolking.

Ik, ondergetekende, ...*(naam)*

in mijn hoedanigheid van .....

te .....*(naam lokale/regionale overheid)*

Bevestig hierbij, door middel van mijn handtekening, dat de bovengenoemde autoriteit formeel heeft ingestemd met de toetreding tot het Europees Handvest voor gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven, de bepalingen ervan na te leven en dat ik naar behoren gemachtigd ben om in dit verband namens de lokale overheid op te treden.

Handtekening .....

Datum .....

Ik ga ermee akkoord een ondertekend en ingevuld exemplaar van dit formulier te sturen naar de Raad van Europese Gemeenten en Regio's, opsteller en beheerder van het Handvest, op het volgende adres

De secretaris-generaal
Raad van Europese gemeenten en Plein van Meeûs, 1
B-1000 Brussel België
charter@ccre-cemr.org

BRUSSEL
Meeûsplein, 1 1000
Brussel
tel. +32 2 511 74 77
charter@ccre-cemr.org
cemr.eu
handvest-ongelijkheid.eu

twitter.com/ccrecemr
twitter.com/cemr_equality

Cofinancé par
l'Union européenne

De inhoud van deze publicatie is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de auteur.
De Europese Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.